

Үлэни бэлэмнээтэ:
Бүлүү улууһун 1 Күүлэт «Хатынчаан» уһуйаанын
1 категориялаах иитээччитэ Петрова Оксана Яковлевна.

Үлэ тиэмэтэ: Улахан бөлөх оҕолоругар үгэни үөрэтиигэ мнемотехника ньыматын туһаныы

Мнемотехника

- Мнемотехника – (гр.тыл mnemonikon – өйгө тутуу искусствота) – араас анал ньымалар көмөлөрүнэн өйдөөһүн, өйгө тутуу уонна ону санааһын.
- Мнемотехника уһуйаанна туттуллар ньымата – мнемотаблица оноруу буолар, ол эбэтэр өйгө тутар дьоһуру сайыннараары кэрчик этиилэри, тыллары бэрээдэгинэн уруһуйдаан өйдөөһүн.

Мнемотехника оҕо тылын сайыннарыыга сабыдыала

Сыал-соруук:

1. Ситимнээх саганы сайыннарыы:
 - Ситимнээх саганы сайыннарыыга кэпсэтэр уона кэпсиир үөрүйэхтэри сайыннарыы соруктара киирэллэр
 - Ол тумүгэр оҕо өйгө тутар дьоһура сайдан кини сааһылаан кэпсииргэ үөрэнэр;
2. Уус-уран айымньыны иһитиннэри.
 - Уус-уран айымньы оҕо сагатын сайыннарар соруктары барытын хабар;
 - Оҕону киһи быһыытынан сир-майгы өтүгүнэн тупсарар, кэрэбэ уһуйар;
 - Оҕо сааһыгар сөп түбэхэр өйдөнүмтүө уруһуйунан билиһиннэри.

Мнемотаблица – диэн схема көмөтүнэн чопчу иһитиннэри, билиһиннэри

- Мнемосхема өйдөбүлэ: хас биирдии тылга, этиигэ уруһуй толкуйданар ол уруһуй көмөтүнэн кэпсээн, хоһоон түргэнник өйгө тутулар, кэпсээнэр, аабыллар.
 - Ону көрөн оҕо түргэнник өйгө тутар онорон көрөр, өйдөөн хаалар дьоһура сайдар.
- Айымньыны үөрэтии этаптара:
1. Айымньыны иитээччи уустаан-ураннаан аабыыта.
 2. Айымньыны өйтөн кэпсииргэ үөрэнэбит диэн оҕолорго тиэрдии.
 3. Айымньы ис хоһоонун, уопсай өйдөбүлүн хайдах өйдөөбүттэрин билээри боппурус биэри.
 4. Оҕолорго билбэт тылларын быһаарыы.
 5. Биирдии этиинэн ааһан иһитиннэри, ону оҕолор мнемотаблица көмөтүнэн хатылыылар.
 6. Оҕо мнемотаблица көмөтүнэн айымньыны кэпсиир.

Уруһуй көмөтүнэн уус-уран айымньыны үөрэтии

- Хас биирдии тылга, этиигэ, строкаҕа уруһуй толкуйданар:
- Айымньы барыта бэрээдэгинэн уруһуйданар
- Ол кэнниттэн оҕо өйүттэн уруһуй көмөтүнэн айымньыны кэпсээн холонон керер.

Туртабар тураах
(Б.Ухуунускай – Сэки үгэтэ)
Улахан бөлөх оёолоругар

	<p>Көмөр хара түүлээх, Күрдьүк остуоллаах Даадархай саналаах Далланнас тураах Туртабара суобуттан Тоџо эрэ туоххайар Хара дьүһүнүттэн Хайдах эрэ Хараастар буолбут.</p>
	<p>Манхайыан бабаран Маһаһынна барбыт Бэрэдэбиэс кыыстан Бэрт кыракий Бэлиилэ кыраасканы Бэриһиннэрэн ылбыт.</p>
	<p>Ол кэннэ ойуурга киирэн Тула өттүн туртаччы сотуммут. Күн көрөр сиригэр Өрө көтөн тахсан Хатын үрдүгэр Хатарына олорбут</p>
	<p>Минньигэс баһайытык Мечтайдаан барбыт: «Мантан антах Мааны бэйэлээх Манган көтөр буолан. Куһаһан тыаттан</p>

	<p>Куоракка киирэммин Холууптары кытары Болуоссакка олоруом...”</p>
	<p>Ол олордобуна ойуур иһиттэн Охоноос булчут ойон тахсыбыт. Хатын үрдүгэр Ханталлан олорор Хаарыан көтөрү Харахтыы биэрбит. Хабды диэбит. Толкуйдуу барбакка Туосапка саатын Туһаайа түһээт «Гос» гыннарбыт.</p>
	<p>Туртайыан баҕарбыт Тураах муннаах Тугун эрэ тосту ыттаран Тонуу хаарга Дьөлө түспүт...</p>
	<p>Айылҕа айбытын атыныраан Атын онорон айгыстар, Ардыгар, Алдьархайы аҕалар!</p>

*Тылы

байытыы үлэтэ (тыл ис хоһоонун быһаарыы): көмөр хара, күрдүк, бэлиилэ, туртаччы, айгыстар, туртабар, хабды
Оксана Яковлевна ойуулар.